XXXVI. évfolyam. Ára 10 fillér. Celldömölk, 1940. május 5. 18. szám

Kemenesalja

Megjelenik minden vasárnap reggel
Előfizetési díj egész évre 5 P, fél évre 2.50 P, negyed évre 1.30 P.

POLITIKAI LAP.
Felelős szerkesztő és kiadó: DINKOREVE NÁNDOR
Póstatakarékpénztári csekkszámla 44868.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, Kossuth Lajos-utca 14. szám
Hirdetés díja előre fizetendő.

Anyák napja!

Az év legszebb, legszentebb, de egyuttal — legmagasztosabb ünnepe a mai vasárnapra virradó ünnep — az Anyák napja! A mai ízgalmas élet forgatagában magába száll minden gyermek, hogy igazi keresztényi szeretettel üdvözölje a család legféltettebb kincsét, a szerető és mindent megbocsáló édesanyát.

Hogy milyen kincs a drága édesanya, azt csak akkor tudjuk értékelni eléggé, amikor már nincsen közöttünk, ha már elköltözött az örök világba. Legszebb és legmagasztosabb ünnepe volna május első vasárnapjának — az Anyák napjának megünneplése akkor, ha minden gyermek ezen a szent napon mentesíteni tudná a drága édesanyát a napi munka alól, megvendégelhetné-tete jeléül — hálás szívvel — ajándékokkal halmozhatná el.

De nem egyformán bővelkedünk anyagi javakban, mégis a magunk szegénysége miatt magasztos ünnepé avatjuk a mai szent ünnepnapot, mert ezzel hálánkat rójjuk le legmélyebb szeretettel azirántt, akinek mindent köszönhetünk. Az évnek legszentebb ünnepén — Anyák napján — szálljunk magunkba és kövessünk el mindent, hogy a drága jó édesanya velünk együtt örülhessen és örvendezhessen a mai ünnepnek.

Mi gyermekek legyünk méltók legalázatosabb tisztelettel, istenfélő lélekkel járuljunk a drága jó — értünk mindent feláldozó — édesanyánk kegyes színe elé. Igyekezzünk neki boldogságot és örömet szerezni. Gondoskodjunk mindenképpen, hogy kényelmes és gondatlan életmódja meglehessen, erőben és egészségben az emberi kor legvégső határáig.

Gyermek!

Térj magadhoz, légy istenfélő és szerető édesanya tiszteló.

Nagyszerű fejlődés

Évtizedek óta minden esztendő virágnyitó tavaszán nagy vásári kipakolást rendez a magyar ipar. A Budapesti Nemzetközi Vásáron mutatja be lendületes fejlődését s ezek a vásárok immár annyira hozzátartoznak a magyar élet programszerű előrehaladásához, hogyha egyszer bármely csapás folytán nem járhatnánk végig e nagy nemzetközi kirakó vásár csarnokait, — úgy érezzük, valami igen nagy dolgot veszítenénk el. Öröm és lelkesedés önti el lelkünket minden alkalommal, amikor életre-valóságunk szemmelhatható tényeivel találkozunk. Ilyen alkalom minden esztendőben a Nemzetközi Vásár, amely egyre inkább fokozódó fejlődési vonalat mutat. Nemcsak a gyáripar, — amely tőkében erősebb [illegible] hivatását, — de a kisipar is fokról-fokra többet és jobbat produkál.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök a vásár megtekintése után nyilatkozott szerzett impressziójáról s ebben lelkes örömmel hangsúlyozta, hogy »óriási lépéssel haladunk előre.«

Ha ennek a haladásnak jelenlegi körülményeit is figyelembe vesszük, még örvendetesebb megállapításokra kell jutnunk. Európában a legnagyobb nemzetek termelése s főként ipara immár hadicélok szolgálatába van állítva. [illegible] mind a háborús célokért [illegible] Irtózatos kincsek mennek ve szendőbe s nyomukban emberi vér folyik s nem tudni, lesz-e annyi verejték [illegible] emberiségnek, hogy [illegible] véres utját valamikor is tisztára mossa.

Ilyen égbolt borul hazánk fölé e sulyos időkben, amikor a Nemzetközi Vásár csarnokai megnyitották kapuikat. Aki ezeken a kapukon áthalad s kritikai szemmel mérlegeli az elmúlt esztendőkhöz viszonyítva a haladást, annak más megállapításra jutni nem lehet, mint amit az ország miniszterelnöke is hangsúlyozott. Hogy ide tudunk eljutni s immár nem elégszünk meg azzal, hogy csupán összehordjuk és közszemlére bocsátjuk az ország ipari produktumait, hanem mindezt izléssel tudjuk még jobban szemléltetővé tenni, ebben már művészetet látunk. Valóban megnyugtató önbizalom és nemes büszkeség költözik szívünkbe e pompázatos és minden tekintetben nagyszerű magyar vásár megnyitásakor.

Amikor háborúk dúlnak, nyersanyagokért folyton küzdelmet kell vívnunk, változnak a piacok, vagyis küzdelem és bizonytalanság nehezedik az egész ipari életre, úgy tünik, mintha a magyar ipar sebezhetetlen volna. Különösen szembeötlő a külföld egészen rendkívüli, nagy érdeklődése a vásár iránt. Nem lehet figyelmen kívül hagyni különösen a balkáni államok nagy érdeklődését, aminek központjában áll az a tény, hogy Jugoszlávia kereskedelemügyi minisztere is végigszemlélte a Budapesti Nemzetközi Vásárt.

Pár héttel ezelőtt a nagy agrárdemonstráció alkalmával, amikor tenyészállatainkat mutattuk be egy impozáns vásár keretében, lelkes szavakkal emlékeztünk meg a magyar gazda különösségéről s arról a fejlődésről amit mezőgazdasági téren elértünk. Jólesik most párhuzamot vonni a mezőgazdaság és az ipari élet, a magyar gazdasági erőtényezők e két legfontosabb területe között, amikor mind a kettő harsogva zengi a magyar élet fel nem tartóztatható fejlődését.

Munka, kitartó, szorgalmas és vállvetett munka eredménye mindaz, aminek most örülni tudunk. És ha e nagy ipari demonstráció alkalmával felismertük a bennünk rejlő életerő lüktetését, tudnunk kell és tudnia kell mindenkinek, hogy ide, ahová jutottunk, a porig alázottság és a csaknem megsemmisítő pusztulás legalacsonyabb szintjéről támadtunk fel.

Tisztelet, elmismerés és hála illeti a magyar ipar minden tényezőjét, a nagy és kisipar vállalkozást, a magyar mérnökös főként: az új idők magyar munkását s azokat a kiváló férfiakat is, akik az idei Nemzetközi Vásár megrendezésével jó ízlést, művészi elrendezést, szemléletes csoportosítást és tanulságos összefoglalást adtak a magyar ipar nagyszerű produktumainak.

MADARAK ÉS FÁK NAPJÁRA

II. FÁK NAPJÁRA.

[illegible] magyar emberrel — veleszületett az a vonzalom, amely a fához, faszerű-tothez, fatisztelőthez vezet bennünket. Ez a vonzalom parancsolja meg, hogy [illegible] poljuk a fajat és mások gyönyörködtetésére. Mert él bennünk és mindörökké élni is fog az ősember, aki magával hozza a vadon, természetből az erdőt, a ligetet. És él bennünk minden ősünk: az egyiptomi, a babiloni, a perzsa, a görög, a római és él az egész ujkori világtörténelem.

Az irás azt mondja, hogy először a paradicsomban keltünk életre s első élettársaink Éden kertjének fái [illegible] detü szó. Park perzsául pardes, ebből alakítottak a görögök a paradeisos szót, mi magyarok pedig a görögből a paradicsomot.

amikor az ősember nem ültetett fát, akkor talán néhány százezeréves, talán még ősibb ősünket ott látjuk lelki szemeinkkel az őserdő sűrűjébe, ahova bebujva keresett menedéket a reá leselkedő vadállatok ellen. Ott látjuk őt sziklabarlangjában, kezében a kőbaltával, várva azt a pillanatot, mikor a barlang vagy épen a fa fedezete mellett lesütheti a neki alkalmas állatot.

Még a mai napig is az erdő széle és a kisebb, világos erdő a települő

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n. é. vásárló közönséget és az i. t. vevőimet, hogy üzletemet, amelyet családi okokból kifolyólag kénytelen voltam rövid ideig szüneteltetni, a Szentháromság-téren volt helyiségben

május hó elején újból megnyitom

és jól sortirozott raktárral, olcsó szabott árakon igyekezni fogok a n. é. közönség igényeinek minden tekintetben megfelelni.

Szíves pártfogást kér teljes tisztelettel:

REGŐS ENDRE

divatháza, Celldömölk.

helye a vadászoknak, mert itt terem a nemes vad; másrészt fedezék a mezőségi vadászathoz. A vadászlak kertjében pedig már gyümölcsfát, cserjét ültet a vadász, az erdész, hogy annak termését fogyasztva, egészségét ápolja, esetleg piacra vigye, hogy abból mások is ehessenek, olyanok, akiknek nem teremhet.

Mikor pedig a vadász, az erdész és jómagunk is elültetjük a különböző fajtájú gyümölcsfákat, hogy annak termését leszedjük, fogyasszuk, abból piaci árut csináljunk, nem gondolunk arra, hogy milyen nagy utat tett meg annak őse, amire az hozzánk, a mi kertünkbe került.

A kertészeti szakkönyvek megtanítanak bennünket annak ismeretére, hogy a mai szelid állapotban nálunk és az egész világon elszaporodott, száz meg százféle gyümölcsfa bölcsője mind Ázsiában ringott. Ahogyan a világosság, a műveltség is Ázsia földjéről származott, így annak a világrésznek, az abban lakó ősi népnek köszönhetjük a mai különböző formájú és ízű gyümölcseinket. Ázsia ősi művelt népei oltogattak, keresztezték a vadonban gyamolás nélkül felnőtt vadfákat. Mennyi munka és gondozásba került a nemesített fa nevelése, további nemesítése, míg azután kialakulhatott a mai gyümölcsfa ősanyja, melyből azután mi is jóízű falatokat ehetünk. Ma már minden ember tudja, hogy a gyümölcsfogyasztás mit jelent. Erő és egészség annak fogyasztása, valóságos gyógyszerünkké vált.

A mi körténk keletről, mégpedig a perzsiai Arméliából származik. Innen került Kisázsián keresztül Görögországba, Itáliába. Nemsokára, a Krisztus utáni első században — a róma császárok korában — eljutott hozzánk is. Az almafa, melynek ma közel 600 fajtáját ismeri a modern [illegible] tánból származik. A szilva Előázsiából, az őszibarack Kínából, a kajszinfélék Turkesztánból, Dzsungáriából, Mongo-[illegible] Amerikából, Elő-ázsiából, Himalája vidékéről, Birmából [illegible]

Tölgyfáink eredetét Kisázsiában kell keresnünk. Bükkfáinkról azt írják, hogy Európa ősi fái, valamint a hars is, melyből négy fajtát ismerünk. A gyertyánfa is bizonytalan, viszont az akácfa Amerikából származik. Robin János, vagy fia hozta Európába 1601—1635 között. Az elsőt a párisi füveszkertben ültették, illetve nevelték. Ma már elterjedt jóformán az egész világon. A japánakác, ahogyan a neve is mutatja, Japánból indult el hozzánk is. A szilfa — amit magyar fának is szokás nevezni — Előázsiából indult ki világkörüli útjára. Valamikor előkelő szerepet töltött be a magyar életben. Később még szó lesz róla.

Fenyőféléknek 34 nemzetsége van körülbelül 850 fajjal. A legelterjedtebb erdőségeket alkotja, különösen az északi féltekén, annak hidegebb részein. A forró és déli égöv alatt, ha nem is olyan összefüggő területeken, mint északon, de legalább a magas hegyvidékeken szintén találkozunk vele. Nálunk főleg háromféle faját ismerjük, éspedig: a luc-, erdei- és vörösfenyőt. Ami ezeken kívülesik, azokat a három fenyőcsaládból atkeresztezés után nyerték. Díszkertjeinket igen sokféle fenyő ékesíti, ezek mind nemesítésből származnak.

Velünk született az a vonzalom, mely a világos, árnyas, park szerű, változatos tájhoz kapcsol bennünket. Ez a vonzalom tette meg a bájos perzsa parkot a teremtés színhelyévé. Mikor a kertész elülteti a park és utca fáit, kiválogatja, hogy milyent ültet fasornak és mit a pázsitos parkrészletbe. Parkjainkban sokféle díszfát, díszcserjét találunk. Vannak különlegességek is, mint például az oregon ciprus. Azért nevezik így, mert Oregon és Kalifornia a hazája, ahol 60 m magasra is megnő.

A ciprus Kisázsia szülötte, sudár jegenye alakjával, világos héjjú törzsével és sötét kúpjával, magára fordítja a figyelmet. Mikor a keleti kultura vándorlása megindult nyugat felé, a ciprus eljutott Görögországba, majd Itáliába. Mindenütt a templompark fája volt, később meghódította a temetőket. A római császárok korában eljutott az Alpok vidékére.

A Sághegy déli oldalán

nemesítőkével újabban ültetett, legjobb termőerőben levő, jóltrágyázott, jól gondozott **1000 négyszögöles szőlő**

jutányosan eladó.

Van hozzá egy nemrégen épült modern épület szobával, présházzal, pincével, legjobb felszereléssel, 16 hl borral, gyümölcsfákkal.

Celldömölknek közelsége miatt kellemes kiránduló, szórakozó hely, ezenkívül legnemesebb **bortermését** jópénzért lehet értékesíteni, tehát hasznothajtó pénzbefektetés.

A szőlő körül van kerítve, zárható kapuval van ellátva.

Ma Európában a két legészakibb helyen Metzben és Mainau szigetén látható. Középeurópában már nem marad meg a ciprus s mivel nem viseli el Középeurópa klímáját, pótciprusokat keresett a kertészet, melyek a mi klímánk alatt is jólérzik magukat. Így került hozzánk Keletázsiából az életfa és Amerikából a tuja. Mindkettő, de különösen az utóbbi gyakori a temetőkben. Kertészeink időről-időre újabb kísérleteket tesznek a ciprus pótlására, így jutott hozzánk a mult század közepén az oregon ciprus. Népünk szívében él a vonzalom a ciprus iránt, azért ciprusnak nevez minden pótciprusz.

De nemcsak a ciprust, hanem általában a díszfenyőket mind csak pótló alakjukban élvezzük. Egyedül a boróka őshonos a magyar flóraterületen. A páfrányfenyő olyan ritkaság nálunk, hogy a budapesti városligetben is csupán egyetlen darab van. Ma egyetlen és utolsó sarja állítólag Kínában, Fokein tartományban álmodik ősi dicsőségéről. Ebből a tartományból indult el világkörüli útjára, elragadta a magját az ember és a japánok ültették templomaik köré, később 1754-ben Angliába k[illegible] parkjaiban is elterjedt. Az bizonyos, hogy parkjaink legbájosabb díszfáit Kínának és Japánnak köszönhetjük.

Már április végén vagyunk, talán a legszeszélyesebb április volt, minden elmaradt: fű, vetés, ültetvény. Néha még fagyban is van [illegible]zunk, de a liliomfa pompás virágai már kinyiltak Pletnits Ferenc dr. kormányfőtanácsos Széchenyi utcai kertjében. Ezek a virágok pompája eszünkbe juttatja az elveszett paradicsomot. Ez a kedves dísz[illegible] Kínából jött hozzánk.

Északkína hazája a csörgőfának, melynek zöldsárga koratavaszi virágait gyakran láthatjuk parkjainkban. Még gyakoribb a kínai fák közül a bálványfa. Hazájában selyemhernyókkal eteti a levelét. Nálunk sorfának ültetjük a japánoktól származó papíreperfát, melynek rostjából a japánok olyan papírt gyártanak, hogy lapozáskor nem zörög. Mi a levelével etetjük a selyemhernyókat. Illatos lila korai virágaival a dohányfa, melynek Japán a hazája, leveléről mintázták a japán császár pajzsát. Kínából származott hozzánk a három karéjú, az ötkaréjú vadszőlő, ezekkel futtatjuk fel a csupasz falakat. Kína a hazája a szomorúfáknak is. Onnan indult el nyugatra vagy 2000 éve. Kisázsiából került hozzánk az olvasófa, a szomorúfűz, míg Szibériából a borsófa.

De mégis Kína adta parkjainknak a legszebb cserjéket, a rózsamandulát, melynek rózsaszín telt virágai tavasszal sűrűn ellepik az ágakat, mielőtt a levele jönne. Továbbá a japánbirset, melynek ragyogó vörös virágai élénk ellentétben állanak a fényes zöld leveleivel. Ebből a díszcserjéből köz[illegible] különösen sok van az apátsági kertészetben. Most díszíti a kertet. Kéményt gyümölcsét mi megvetjük, Japánban likőrt készítenek belőle.

Kínából származ[illegible] kora tavasszal, tehát most nyíló aranyfa, virágait mi aranyesőnek nevezzük, mert olyan, talán még sárgább mint az arany. Az aranyfa nemzetségnek másik faja a zöldkérgű aranyfa; szintén kínai növény, kevés van nálunk, mert igen érzékeny a fagy iránt. Albániából került hozzánk az albán aranyfa. Eredetét abban az időben kell keresni, mikor még a budai hegyekben és egyéb napsütötte hegyoldalakban a liliomfa vadon virágzott.

Állítólag a Balkánról került hozzánk az ezüstlevelű hárs, a különböző fajta orgonafa és a déli ostorfa, melynek Északamerikában honos testvérfája a nyugati ostorfa. A lógesztenyefa ugyancsak a Balkánról jött hozzánk, de honos Előázsiában is. Magvát a lovakkal etették orvosság gyanánt. Amerikai rokona a vörös lógesztenye. Hazájában tiltott halászatra használják a magját. Nálunk a parkokban ültetik a vörös lógesztenyét, de ez már a kettő összevegyült keveréke. Így keveri össze az ember mindazt, amit a természet különválasztott.

A Földközi tenger mellékén honos a júdásfa, melyre keresztény mondák szerint Júdás akasztotta fel magát. Ez a növény nyilván csak pénzalakú levelei alapján került ilyen rossz hírbe, melyet azért sem érdemelt meg, mert gyönyörű rózsaszínű virágai vannak, parkoknak szinte dísze. — Palesztinából került ide a megyfa, Előázsiából pedig a vörösnevelű cseresznyeszilva.

Kanadából származtak hozzánk a különböző juharfajták: a cukorjávor, a pirosjávor. Előbbinek őszi lombja sárga, az utóbbié vörös színű. Ebből a celldömölki községi parkban is van és ha őszi időben kisétálunk a ligetbe szemünkbe tűnik erősen vörös leveleivel. A cukorjávor a napoleoni kontinentális zár idején terjedt el nálunk, ebből a fából nyerték a cukrot. Nálunk azonban a cukorrépa kiszorította a cukorjávorból előállított cukrot. Amerikában még ma is nagymennyiségű cukrot állítanak elő ebből a fából.

Amerikából is igen sok parkfánk került ki, ezek inkább hasznosak mint szépek. Ilyen a kőrislevelű juhar, az akácfa, a lepényfa, a narancs-eper, a szépvirágú, nagyranövő szivarfa, melyet tévesen sokan platánfának mondanak. Ilyen fa áll Hetthéssy Elek dr. ny. tisztifőorvos háza előtt. Még egyet találtam Celldömölkön, ez az osztálymérnökség kertjében áll.

A platánfának két faja van nálunk. Egyik Északamerikából, a másik Keletről származott el hozzánk. A legtöbb ma meglevő platánfáink e két fajta keverékét képviselik. Így azok a hatalmas példányok is, melyek a Margitsziget legszebb díszei közé tartoznak s melyek alatt állítólag Arany János »Tölgyek alatt« című általánosan ismert kedves [illegible] írta.

A reneszánsz kertésze architektó-[illegible] barok kertész embe- és állatalakokat nyírt ezektől a magukat alakítani engedő díszcserjékből és fákból. A [illegible] tész utánzatát, sokféle állatokat alakított ki a park kertésze. Az osztály-

Zongorát vagy

pianinót

keresek sürgősen bérbe.

Cimet a kiadóba kérem.

A Budapesti Nemzetközi Vásár kedvezményes

UTAZÁSI IGAZOLVÁNYAI

kaphatók lapunk szerkesztőségében 2 pengő 80 filléres árban.

Magasépítésü

pincés, rolettás ablakkal ellátva, [illegible] **családiház** jó fekvéssel jutányosan **eladó.**

mérnökségi épület előtt a reneszánsz és barok kerteszet keverekét latjuk megjelenni. Egy szarvasalakot és bontordarabokat vágott ki a kertész a tiszafából.

A magyar Természettudomanyi Közlöny 61. kötet 24. szám 898. füzetében találjuk Rapaics Raymund dr. »Öreg fák, ősi legendák« cimű cikkét. Ebből a cikkből ismerjük meg hazank öregfáihoz kötött legendákat. Kétségtelen, hogy ezek nem mind legendák, mondák, hanem megtörtént élő valóság is akad közöttük böven Persze a legtöbbet bizonyítani ma már nem lehet, mert hiszen vannak 2—300, sőt 5—600 éves fák is, melyeknek ültetése óta több nemzedék halt ki. A mondákban előfordul Attila, Mária királynő, Bálint pap, Rákóczi Ferenc, Zrinyi Miklós, Dobozy Mihály, Simonyi József, József Nádor, Deák Ferenc, Arany János, Erkel Ferenc. Rózsa Sándor, Pa[illegible] Bandi fája, stb.

II. Rákóczi Ferenc tudvalevően szerette a fát, birtokaira fasorokat ültetett, kertjeiben lugasokat nevelt. Hagyományokból ismerjük a törvényfakat, ez alatt tartották az itéleteket, a gyűléseket, ez alatt osztották az igazsagot és őseink ezalatt tisztelték a szellemeket. Árpádházi királyaink is öreg tölgyek alatt tartottak igazsagnapokat. A legenda szerint Rózsa Sandor tölgyfa alatt tartotta esküvőjét, koldulo barátot fogott az uton és ez adta össze őket menyasszonyaval, mivel templomba nem menetett.

Mikor 1813 ban Ferenc császár és király gróf Althánnal volt látogatóban, annak Velemi vasmegyei birtokán egy szelidgesztenyefa alatt leülve [illegible]yasztottak el a magukkal hozott ennivalót. A hagyomány szerint a fa vastagsaga 14 rőf volt. A fat 1840 ben vagták ki. Pécs bányatelep területén van egy kipusztult gesztenyetusko, ezeréves fának mondják

Kőszegen a Kiralyvölgyben áll az ország legöregebb gesztenyefája, legalabbis annak tartják. Korát 800 évre teszik, tehát Szent László király idejere.

Zalamegyében Bazsi községben Harsfa Flórián telkén van egy öreg harsfa, korát 500 évre teszik. — A vasmegyei Csák községben találjuk a három király gesztenyéket. 1893 ban az ott tartott hadgyakorlat idején Ferencz József, Vilmos császár és Albert szász király a gesztenyefák alól figyeltek a gyakorlatokat. — Kámházai (Zalamegye) tölgyfához az [illegible] legenda [illegible] hogy A[illegible] ál a göcseji földön járván, [illegible] regevel megpihent. Maga a tölgy alatt pihente ki fáradalmait

Történelmi emlékü fák a Margitszigeten Arany János tölgyei, melyek az öregedő költőt egyik legszebb vallomására indították.

. . . tölgyek alatt
Valamerre jártam,
Szülő honomat
— Csakis ott — találtam
S hol tengve, tanyám
Hajt s nem virul a tölgy:
Volt bár Kánaán,
Nem lett honom a föld.

A tölgyek alatt
Vágynám lenyugodni,
Ha csontjaimat
Meg kelletik adni,
De akárhol vár reám:
Egyszerűen bár
Tölgy legyen a fejfám!

A bükkfák között is akad legendásfa. Somogyszil község határaban Patkó-kutja nevü forrás mellett áll Patkó Bandi bükkfája, aki mikor itt járt gyakran pihent meg a forráskutnál e bükkfa alatt. A fát 200 évesnek mondják. — Balatonkenese község határában az akarattyai puszta (majorság) területén van egy hatalmas szilfa. A legenda szerint II. Rákóczi Ferenc országgyűlést tartott alatta. 300 évnél öregebbnek tartja a nép. Gyönyörű fa, dombos helyen all, mar messziről latható büszke alakja.

A hársfa nagy szerepet játszik a [illegible] fakultusz[illegible]enc hires bársfái után elsőhely illeti meg a nógrádi var romjai között levő hársat. A tót népballada is megénekli:

Turulmadár rászállott a lipára, (hársfára)
Feltüzték a hunger zászlót a várra.
(magyar zászlót)
Kunócz főűr lett már Nógrád gazdája,
Folkus báró lett a tótok birája.

Zsigárd község határában is van II. Rákóczi Ferenc harsfája. Nem lehet tudni mi módon került kapcsolatba a nagyságos fejedelemmel. — Budapesten az István ut 45. szám alatti kert a Jézus Szive apácák tulajdona. Hajdan itt egy villa épület állott, melyben Deák Ferenc utolsó nyarát töltötte. A kertben ma is meg van az a harsfa, mely alatt a haza bölcse szivesen üldögélt. Ezt a hársfát magam is láttam.

Kehidán a haza bölcse egykori birtokán, illetőleg kertjében van egy juharfa. Ennek a fának arnyékaban szivesen tartózkodott Deák Ferenc. [illegible] irassal: Deak Ferenc kedves hűsselője.

Leghiresebb volt az Alföldön az irányi nyarfa. 1830 ban letörte a vihar, azóta bezsindelyezett állapotban van a törzse. Mivel a belseje kikorhadt, azt szobanak alakították át. — Lengyel község közelében van egy óriási terjedelmű kanadai nyárfa. Azt mondják róla, hogy a fát II. Rákóczi Ferenc is látta. Rákóczi öreg nyárfájának nevezi a népmonda. — Szeged népe ismeri Rózsa Sándor nyárfáját. Azért mondják Rózsa fájának, mert a betyárok az ágára aggatott jelekkel adtak egymásnak tudtára, hogy merre mentek, vagy [illegible] sangar.

Csoknyay József.

Jelentkezzenek a külföldi állampolgárok

A belügyminiszter rendeletet adott ki a külföldi állampolgárok jelentkezéséről. A rendelet szerint az a külföldi állampolgár, aki engedély nélkül tartózkodik az országban, köteles a járási főszolgabirói hivatalban 24 órán belül jelentkezni. Az a külföldi, aki ennek a rendeletnek megjelenése után érkezik az ország területére, a megérkezésétől számított 24 órán belül köteles személyesen jelentkezni.

A külföldi állampolgár a beutazasban megjelölt várost, vagy községet a rendőrhatóság engedélye nélkül el nem hagyhatja és amennyiben attól a további itt tartózkodásra kifejezett engedélyt nem kap, a tartózkodasi engedély lejartával az ország területét elhagyni köteles. Annak a külföldinek, aki rendőrhatósági engedély nélkül tartózkodik az országban szállást adni, vagy anyagi támogatásban részesíteni szigorúan tilos. Az, aki a rendelet megjelenése előtt külföld[illegible]tt, vagy azt anyagi tamogatásban részesitette, köteles azt 24 órán belül bejelenteni. Ha a rendelkezést valamely külföldi megszegi, ellene kiutasítás, esetleg internalasi eljárás lesz inditva.

UJTELEPEN adómentes rolettás ablakokkal, FAKSz kölcsönnel terhelt 2×1 **lakásos** fölépített, délifekvésü, verandás, kertes **ház eladó.**

Kiszabadult a dologházból és még aznap betörést követett el Celldömölkön

[illegible] erősen megvasalt embert kisért ki a csendőrség a celldömölki allomásra. Horváth József 37 éves gráci születésű napszámos volt az illető, aki már rengeteg dolgot adott a magyar hatóságnak. Lopásokért és betörésekért kisebb-nagyobb rátákban 88 hónapot töltött különböző fegy- és fogházakban, majd legutóbb a budapesti kir. törvényszék ötévi dologházra itélte, amelyet csak április 27-én, szombaton mult egy hete töltött ki a sopronkőhidai fegyházban. A fegyhaz igazgatósága a kiszabaduló Horváth József részére Celldömölköt jelölte ki tartózkodási [illegible] érkezett, majd ugyanaznap este, [illegible] órá tájban néhány kerten keresztül bemászott Hokhold István községbiró [illegible] udvarába, [illegible] szobájába, akik épen a műhelyben voltak elfoglalva munkával. Horváth a segédek szekrényét kezdte feszegetni, de a zajra figyelmes lett Török József tanonc, aki aztán fellármázta a ház lakóit, így aztán Hokhold István községbiró az embereivel ártalmatlanná tette a veszed[illegible] betörőt és átadta a csendőrségnek, amely letartóztatta és megvasalva visszaszállította a sopronkőhidai fegyházba, ahonnan alig 24 órával előbb szabadult.

Uj hús- és kenyérárak Celldömölkön és Jánosházán

Az egyre emelkedő élőállatárakra való tekintettel az országos arellenőrző kormanybiztos megengedte, hogy Celldömölkön és Jánosházán a húsiparosok néhány fillérrel emelhessék a húsárakat. Az engedély szerint Celldömölkön és Jánosházán a megállapított legmagasabb húsárak április 28-tól kezdve a következők:

sertéshús eleje	kg-ként	1·60 P
sertéshús hátolja	„	1·80 P
marhahús	„	1·52 P
borjuhús	„	1·80 P
zsír	„	1·98 P
zsírszalonna bőrnélkül	„	1·88 P
zsírszalonna bőrrel	„	1·78 P
háj	„	1·88 P

A kenyér ára Celldömölkön április 28-tól kezdve:

egységes búzalisztből	kg-ként 38 fill.
85%-os búza 15%-os rozsból	38 fill
50%-os fehér 50%-os sötétből	32 fill
népkenyér	kg ként 28 fill

A fent megállapított árak az újabb intézkedésig maradnak érvényben.

HIREK

Flórián-napi körmenet. Május 4.-e Szent Flórian napja s egyben fogadalmi ünnepe Kiscellnek, illetve Celldömölknek, mégpedig 1767. óta. Ugyanis ekkor borzalmas tűzvész pusztított Kiscellben, ahol a templomon kívül alig maradt épen egyetlen ház. A község akkori főutcaja, a Pápai utca teljesen leégett. Azóta a fogadalmi ünnepet minden évben díszes körmenettel tartja meg a község lakossága. Az idei körmenet ma délelőtt 10 órakor kezdődik az apátsági templomban s így a szokásos szentbeszéd ezúttal elmarad.

Májusi ájtatosságok. A májusi ájtatosságok a róm. kat. plébánia [illegible] és egész május hónapon át vasárnapok kivételével minden este 7 órakor tartatnak meg.

Keresztjáró-napok. A celldömölki róm. kat. plébánia hétfőn, kedden és szerdán tartotta meg a keresztjárónapokat. A rossz időjárás következtében a körmenet mind a három napon [illegible] kápolnához vonult ki. Az első két napon a körmenetet dr. Horváth Károly esperesplébános, szerdán pedig Szabó Farkas OSB tanár vezette.

Papi korona Celldömölkön. A ke[illegible] esperesi kerület papsága Horváth Károly dr. esperes plébános [illegible] celldömölki Katolikus Házban tartja tavaszi közgyűlését. Megelőzően délelőtt 9 órakor a papság szentmisén vesz részt az apátsági templomban.

Megkezdődött a búcsújárás. Szerdán megérkezett Celldömölkre az egervölgyi zarándokok közel 100 főt számláló zarandok csoportja s ezzel kezdetét vette a tavaszi búcsújáras. Szombaton délután ugyancsak szépszámmal megérkeztek a móri zarán[illegible] együtt megtette a hosszú utat a móri kerület országgyűlési képviselője is.

Evangelikus egyházközségi közgyűlés. Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a celldömölki evangélikus összgyülekezet közgyűlést tart.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik forrón szeretett feleségem, illetve édesanyánk temetésén résztvettek, mély gyászunkban fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, fogadják bánatos szivünk hálás köszönetét.

Ipsics Mihály és gyermekei.

Használt butorok [illegible] egy nagy **jégszekrény** jól hűt kevés jéggel, hentesnek vagy vendéglősnek igen alkalmas, eladó.

Megérdeklődhető: **Domokos-féle vendéglőben.**

Evangélikus egyházkerületi presbiteri gyülés. Evangélikus egyházkerületi presbiteri gyülés volt kedden Sopronban, amelyen a kemenesaljai egyházmegyéből koltai Vidos Dániel egyházmegyei felügyelő és Molitorisz János esperes vettek részt.

Szerkesztői üzenet. (Vitatkozóknak.) Nincs igaza, mert alkuszi iparengedély, vagy cégektől kapott megbizólevél alapján nem lehet sem a vásárokban, sem kint a községekben élőállatot vásárolni. Erre kizárólagosan csak az élőállatkereskedésre szóló iparengedély tulajdonosa jogosult.

Máv. állomásfelvigyázói tanfolyam. Szombathelyen tartott Máv. állomásfelvigyázói tanfolyam az elmult héten véget ért és a tanfolyamra vezényelt Koloszár József állomásfelvigyázó jelöltet Devecserbe, Collognáth Ferenc állomásfelvigyázó jelöltet Hajmáskérre, Baracskai József állomásfelvigyázó jelöltet pedig Környére osztották be szolgálattételre.

Halálozások. Ipsits Mihályné szül. Mészáros Erzsébet 67 éves korában április hó 26 án elhunyt. Vasárnap délután temették a temető kapolnájából nagy részvét mellett. Férje, [illegible] gyermeke és kiterjedt rokonsága gyászolja. — Bozzai Sámuel nemeskocsi földbirtokos 65 éves korában április 28-án, hosszas szenvedés után Nemeskocson elhunyt. Május 2 án temették nagy részvét mellett. Özve- [illegible] ga gyászolják.

Mestervizsga. Uitz István rádió és villamossági alkatrész kereskedő hétfőn tette le Szombathelyen sikerrel a villanyszerelői mestervizsgát.

Eskuvok. Gaál Mária (Celldömölk) és Csizmazia Gyula okl. gépészmérnök (Budapest) házasságot kötöttek. — Mike Lajos jánosházai községi tisztviselő tegnap délben 12 órakor vezette oltárhoz a celldömölki ev. templomban Szelestey Ilonkát.

Gépészmérnök avatás. Sándor Miklós, Sándor Zsigmond Máv. műszaki tanácsos, volt celldömölki osztály mérnök fiát a budapesti királyi József Nádor műegyetemen az elmult héten gépészmérnökké avatták.

Zongora és pianinó hangolást és mindennemű javitást szakszerüen, jutányosan vállalok. Cim a kiadóban.

Értesités. A Máv. BBI vezetőség értesiti a tényleges és nyugdijas tagjait, hogy a Harkány fürdő, Héviz fürdő és a hajduszoboszlói fürdőbe való bentalási kérelmüket a Máv. BBI vezetőségéhez cimezve május hó 10 éig az állomás kezelő irodájában adják be.

Meghalt a jánosházai szurkálás áldozata. Mint már közöltük, két héttel ezelőtt éjjel Jánosházán a Korona-vendéglőből hazafelé tartva heves szóváltás támadt Németh Béla 21 éves napszámos és Kozma Ferenc 19 éves pékkihordó között azért, mert Németh régebben 1·50 pengőt adott kölcsön Kozmának s most a pénzt követelte vissza. A szóváltást tettlegesség követte, amelynek hevében Kozma kést rántott s azzal nyakszirten és hátba szurta Némethet, aki nyomban összeesett. A szerencsétlen fiatalembert a mentők beszállitották a celldömölki kórházba, ahol megállapitást nyert, hogy a szurás megsértette a gerincet is. Igy aztán az agyviz leszivárgott, minek következtében épen egyheti szenvedés után Németh meghalt. Kozmát a csendőrség letartóztatta és beszállitotta a szombathelyi kir. ügyészség fogházába.

Autóbusz megállót kapott az Ostffy-tér. Régi és állandó panasz, hogy a Celldömölk—Magyargencs—Mezőlak között közlekedő autóbusz nagyon szük, mindössze 12 férőhelyes és emiatt legtöbbször már Magyargencsen és Kemeneshőgyészen ugy megtelik, hogy a következő állomásokon nem tud felvenni utasokat. Ugyancsak többször felmerült az az óhaj is, hogy az autóbusz álljon meg a dömölki ev. templomnál, mert a nagyközségnek ezen a részén is akad gyakran dolga a vidéki közönségnek. A megismétlődő panaszok arra késztették a Magyar Élet Párt celldömölki vezetőségét, hogy erőteljes lépést tegyen azok kiküszöbölésére. Ennek meg is lett az eredménye, mert a MÁVAUT igazgatósága május 1 től kezdve feltételes megállót létesitett a dömölki ev. templomnál s egyben közölte, hogy a szük autóbuszt is rövidesen kicseréli nagyobbal, ha a gyártól a rendelkezésére leszenek bocsátva.

Cukorfogyasztók figyelmébe. Celldömölk nagyközség elöljárósága értesiti a közönséget, hogy hétfőtől kezdve a cukorjegyek házról-hazra, mindenki részére ki lesznek kézbesitve, tehát a jegyekért nem kell többé a községházára felfáradni. Hétfőtől kezdve a cukorjegyek három [illegible] A fekete nyomásu 12, [illegible] másu 24 és a piros nyomású 36 dekagramm cukor kiszolgálására jó- [illegible]

Járási tiszti értekezlet. Dr. Hetthéssy Jenő járási főszolgabiró kedden, május 7 én a járás jegyzőivel tisztiértekezletet tart.

Segédkezelői vizsga. Ambrus Ferenc, Móricz István celldömölki Máv. fütők hétfőn Budapesten sikerrel tették le a segédkezelői vizsgát.

Vasuti áthelyezések. A szombathelyi Máv. üzletvezetőség Kőhalmi Ferenc Máv. főtisztet Celldömölkről Szombathelyre az üzletvezetőséghez Vajda Sándor és Kondor József Máv tiszteket Veszprém-külső pályaudvarról Celldömölkre helyezte át.

Műkedvelő előadás. Az alsósági róm. kat. ifjuság Pünkösd hétfőn mutatja be Mainone Dezső szinháztermében Bónyi Adorján »Elcserélt ember« cimü 3 felvonásos szinművét. A darabból a próbák már serényen folynak, elsőrendü szereposztás, művészies diszletek mellett minden remény megvan arra nézve, hogy ezen Pesten nagy sikert aratott szinmű Alsóságon is a legtökéletesebb formában kerül a közönség szine elé. Az előadást táncmulatság követi.

Bucsu. Vönöckön Áldozócsütörtökön tartották meg a hagyományos évi bucsut, amely a legjobb anyagi és erkölcsi siker jegyében zajlott le.

Az egész világ kedvence az a három iró, akinek három uj regénye most kerül a magyar olvasóközönség elé a Pengős Regények sorozatában. Milliók szivébe lopta be magát vadnyugati történeteivel Jackson Gregory, akinek a legfrisebb munkája, »Ködből a fénybe« csodálatos szinekkel megfestett világban pergeti le egy drámai erővel teli történet : a vivódó lelkek harcát. Mary R. Rinehart »A titokzatos végrendelet«-ben rejtelmes szálakból szőtt detektivtörténetével a forrpontig fűti az olvasó izgalmát. A harmadik pompás kötet, amely május közepén jelenik meg: Max Brand »Arany a sivatagban« cimü regénye, amelyben remegő figyelemmel követünk bravuros kalandjaiban egy különös embert, akiről sokáig nem tudjuk : ördög e vagy hősi jellem. Méltón sorakoznak ezekhez a könyvekhez az uj Fel pengős Regények, amelyek egyike : J. Jefferson Farjeon »Tisztességes betörőlány« a káprázatosan rohanó, szellemes detektivregény. s másik pedig C. E. Scoggins »A vágyak ava« cimü kalandos regénye az inkább misztikus birodalmába vezet el, ahol eltemetett kincsek vad hajszájában is fellobog a szivek szerelme. Ugyancsak most jut az olvasó kezébe Wallace világhires Afrikakönyveinek ki gészitő kötete : »Sanders visszatér«, amelyet a Wallace hivek millióinak örömére, bravuros hűséggel irt meg Francis Gerard, az elhunyt nagy mester tanitványa.

Nyilt-tér.

E rovatban közöltekért felelősséget nem vállal a Szerk. és kiadó.

Nyilatkozat.

Felhivom mindenki figyelmét, hogy férjemtől semmiféle ingóságot, zongorát sem vegyenek meg, mert ellenkező esetben kénytelen leszek a vevőket beperelni.

Tasnádi Józsefné.

Köszönetnyilvánitás.

Szükics Pálné szül. Hor- [illegible]

mint férje és az egész családja nevében köszönetet mond mindazon rokonoknak, jó [illegible] akik felejthetetlen édesanyja, illetve anyósa és nagyanyjuk temetésén megjelentek, sirjára virágot küldtek és ezáltal fájdalmukat enyhiteni igyekeztek.

Celldömölk, 1940. május 3.

Szukics Pálné.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazon jó rokonok, ismerősök és barátok, továbbá a celldömölki Önk. Tüoltóegyesület, az Ipartestület és a községi rendőrség tagjai, akik felejthetetlen drága jó férjem, illetve édesapánk

HORVÁTH JÓZSEF

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút vagy csokrot helyeztek, nagy bánatunkban részvétükkel felkerestek és fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, fogadják megtört szivünk hálás köszönetét.

Celldömölk, 1940. május 2.

Özv. Horváth Józsefné és gyermekei.

A celldömölki kir. járásbiróság.
Pk. 616—1940.

Hirdetmény.

A háborúban eltüntek holtnaknyilvánitása ügyében a celldömölki kir. járásbiróság Lukács János — Károly — Kálmán ostffyasszonyfai és Tar Sándorné Lukács Karola tokorcsi lakosok részéről a 28.000—1919. I. M. számu rendelet alapján előterjesztett kérelem folytán az állitólag eltünt Lukács István volt ostffyasszonyfai lakos holtnaknyilvánitása tárgyában az eljárást megindította.

Az eltünt neve Lukács István, születési helye Ostffyasszonyfa, születési ideje 1894. augusztus 2, szüleinek neve néhai Lukács János és néhai Börzöndi Rozália ostffyasszonyfai lakosok, házastársa neve: nőtlen, az eltünt foglalkozása földműves, utolsó lakhelye Ostffyasszonyfa, Ostffyasszonyfa községben 394, 708, 395, 396, 624 sz. tkvi. betétekben ingatlan vagyona van, bevonulásának időpontja 1915. október 4 én, az a csapattest, amelyhez az ismert adatok szerint eredetileg beosztatott : a volt pozsonyi 5 trendivizióhoz, majd 1917. január első napjaiban a m. kir. 18 ik gyalogezred kötelékébe nyert atminősitést és az orosz harctér hadtápkörletben volt 1917. junius 28-ig. Ekkor az 55. gyaloghadosztályhoz tartozó 309. honv. gy. ezredbe lett mint honvéd átvéve és a rohamzászlóaljhoz beosztva. Tábori posta száma 649—2 volt. Legutólján 1917. julius hóban irt. Lemberg környéki [illegible] szakaszon Brezszány község melletti elhuzódó állásban 1917. julius 17 én becsapódott ellenséges gránát megölte. 1917. julius 17-től hozzátartozói nem kaptak Lukács Istvánról semmi hirt.

A kir. járásbiróság [illegible] kit, hogy abban az esetben, ha az eltünt életbenlétéről, tartózkodási helyéről, halálának, vagy eltünésének körülményeiről, ugy a holtnaknyilvánitás szempontjából fontos egyéb körülményekről, különösen arról lenne tudomása, hogy az eltünt a fenti időn tul még életben volt — ezt a hirdetménynek a biróságnál történt kifüggesztésétől számitott 60 nap alatt a kir. járásbiróságnál (Celldömölk, Kossuth L. utca) jelentse be, mert ha a most megjelölt időpontig bejelentés nem érkezik, a kir. járásbiróság az egyébként kideritett tények alapján fog a holtnaknyilvánitás kérdésében határozni.

Celldömölk, 1940. március 13.

Dr. Dombay Alajos sk.
kir. járásbiró.

Készült
DINKGREVE NÁNDOR
könyvnyomdájában, Celldömölkön